

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов
2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНІКИ ВІЛЬНОЇ ГРАФІКИ

Галузь знань 0202«Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020205«Образотворче мистецтво»(за видами)

Освітній рівень перший (бакалаврський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Техніки вільної графіки» для студентів за напрямом підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво» (за видами).

Розробник: Задніпряний Геннадій Трохимович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «Об» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва

Ю. В. Романенкова

(підпис)

© _____, 2017 рік

© _____, 2018 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис дисципліни.....	6
II. Тематичний план	6
III. Програма дисципліни	7
<i>Змістовний модуль I. Мішані техніки</i>	<i>7</i>
IV. Теми самостійних робіт.....	11
V. Карта самостійної роботи студента.....	11
VI. Система поточного та підсумкового контролю	12
VII. Методи навчання	14
VIII. Методичне забезпечення	14
IX. Рекомендована література.....	15
X. Навчально-методична карта дисципліни «Техніки вільної графіки»....	16

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма з навчальної дисципліни «Техніки вільної графіки» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва Інституту мистецтв.

Принципи навчання базуються на поступовому набутті навичок графічної діяльності – від технік лінійної графіки, графіки м'якими матеріалами, монотипії, деографії, до мішаної техніки.

Вивчення кожного модуля починається вступною лекцією з загальнотеоретичних питань, які служать теоретичною базою для практичних занять та самостійних робіт, сприяють обдуманому виконанню завдань, готують студентів до художньо-графічної та педагогічної діяльності. Успішне засвоєння студентами курсу відкриває їм шлях до використання знань та навичок різноманітних графічних технік в самостійній творчій діяльності.

Метою викладання дисципліни «Техніки вільної графіки» є набуття знань з графічного мистецтва та розвиток професійних навичок в графічній діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Техніки вільної графіки» є ознайомлення з різновидами та теоретичними основами мистецтва графіки, практичне використання закономірностей палітри виразних засобів, прийомів та способів графічного відтворення художньої форми.

У результаті вивчення змістового модуля «Мішані техніки» відповідно до профілю програми підготовки бакалавра формуються загальні та фахові компетентності.

Загальні компетентності (світоглядна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня), а саме:

- здатність до самостійного пошуку необхідної інформації з різних джерел при виконанні конкретних завдань;
- уміння аналізувати обирати та творчо застосовувати відповідні наукові методи і художні засоби в художньо-графічній діяльності;

- спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізації.

Фахові компетентності (організаційна, мистецтвознавча) та **спеціальні** (художньо-творча), а саме:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світового та вітчизняного графічного мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників-графіків;
- володіння навичками роботи різними графічними інструментами та матеріалами.

Результати навчання (знання та практичні навички й вміння)

Знання:

- різновидів та теоретичних основ мистецтва графіки;
- закономірностей палітри виражальних засобів вільної графіки;
- особливостей різних видів авторських графічних технік.

Практичні навички й вміння:

- вміння створювати композиції використовуючи закономірності палітри виражальних засобів графічного мистецтва;
- володіння різними прийомами та способами графічного відтворення художньо-графічної форми;
- опанування практичними навичками роботи різними графічними інструментами та матеріалами вільної графіки.

Програмні результати навчання:

- вміння створювати композиції засобами вільної графіки;
- вміння виконувати твори в різних мішаних авторських техніках;
- готовність до фахової діяльності в галузі графічного мистецтва;
- розумова активність, креативність у вирішенні нестандартних завдань;
- прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

**СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕХНІКИ ВІЛЬНОЇ ГРАФІКИ»
I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2</p> <p>Змістових модулів: 1</p> <p>Загальна кількість годин: 60</p>	<p>Шифр та назва галузі знань 0202 «Мистецтво»</p> <p>Шифр та назва напрямку підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво» (за видами)</p> <p>Освітній рівень перший (бакалаврський)</p>	<p>нормативна</p> <p>Рік підготовки: 3-й 5 семестр</p> <p>Аудиторні заняття: 48 год.</p> <p>Практичні: 48 год.</p> <p>Самостійна робота: 12 год.</p> <p>Модульний контроль: 0 год.</p> <p>Семестровий контроль: 0 год.</p> <p>Форма контролю: залік</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	разом	у тому числі				
	л	п	с.р	с.к.	м.к.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. МІШАНІ ТЕХНІКИ						
Тема 1. Вправи в техніці аплікації.	6		6			
Тема 2. Вправи в техніці колажу.	6			6		
Тема 3. Вправи в техніці трафарету.	6		6			
Тема 4. Складна тематична композиція в техніці паперових форм.	6		6			
Тема 5. Вправи в техніці «сухої голки» на пластику.	6		6			
Тема 6. Вправи в техніці гравюри на картоні.	6		6			
Тема 7. Вправи в техніці авторської монотипії.	6		6			
Тема 8. Вправи в техніці кольорової ліногравюри.	6		6			
Тема 9. Композиція в техніці аерографії.	6		6			
Тема 10. Складна тематична композиція в авторській техніці	6			6		
Усього годин	60		48	12		

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. МІШАНІ ТЕХНІКИ

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ (48 год.)

ТЕМА 1. (6 год.) Вправи в техніці аплікації

Виконати тематичні концептуальні композиції з використанням модульних елементів та зображальних концептуальних елементів. на форматах А4 (А3).

Підготовка елементів (2 год.) Підготувати модульні та зображальні концептуальні елементи. Відібрати найбільш виразні і якісні

Виконання творчої композиції.(4 год.) Згідно ескізу розмістити елементи композиції і закріпити клеєм на картинній площині. Готову композицію висушити під пресом, підписати і оформити згідно концепції..

Рекомендована література:

Основна: [1], [4], [5]

Додаткова: [3], [4]

ТЕМА 3. (6 год.) Вправи в техніці трафарету

Виконання композиції – акварельної, гуашевої (олійної) монотипії із застосуванням трафаретних форм.

Виконання підготовчих вправ (2 год.) Виготовити елементи модульних трафаретів, та маскувальних елементів.

Підготувати папір формату А№, А2

Виконання композиції (4 год.) Нанести елементи композиції використовуючи модульні трафарети та маскуючи елементи. Виконати коректуру зображення на формах і зробити декілька варіантів відбитків різної тональності і колориту. Відбитки висушити підписати і оформити.

Рекомендована література:

Основна: [1], [3]

Додаткова: [2], [4].

**ТЕМА 4. (6 год.) Складна тематична композиція в
техніці паперових форм.**

Виконати серію вправ в техніці високого друку паперовими формами. Формат паперу А3 (А2). Матеріал: папір, клей «Дракон», акварель, гуаш, друкарські фарби, шпатель, гумовий валик картону.

Підготовка паперових друкарських форм (2 год.) Згідно обраного ескізу нарізати з цупкого паперу елементи композиції.

Виконання кольорових композицій (4 год.) Наклеїти елементи композиції. Нанести фарби, накласти вологий папір і відтиснути вручну шпателем, чи на офортному верстаті Виконати декілька відбитків різної тональності та колориту з використанням кольорових фарб. Композиції доповнити елементами використовуючи шпатель чи пензель. Використати повну гаму графічних прийомів. Естамп підписати і оформити в паспарту.

Рекомендована література:

Основна: [1], [3], [4]

Додаткова: [3], [4].

ТЕМА 5. (6 год.) Вправи в техніці «сухої голки» на пластику.

Виконати серію вправ в техніці «сухої голки» на тонкому прозорому полістиролі. Формат паперу А4 (А3). Матеріали та інструменти: скло, пластик, друкарські та олійні фарби, розчинник, валик, різні шпателі, офортні голки, кювета для води, офортний верстат.

Підготовка друкарської форми (2 год.) На дзеркально виконаний ескіз накласти прозорий полістірол (оргскло). Награвірувати офортною голкою основні важливі елементи композиції.

Виконання тематичної композиції (4 год.) Промодельовати штрихом дрібні елементи. Нанести офортну фарбу (згідно технології офортного друку). Надрукувати на офортному верстаті. Відбиток просушити, підписати і оформити в паспарту.

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4]

Додаткова: [3], [4].

ТЕМА 6. (6 год.) Вправи в техніці гравюри на картоні

Виконати серію вправ із використанням рослин і рослинних матеріалів, різноманітних фактур. Вправи виконуються на аркушах паперу формату А4 (А3). Матеріали: олійна та друкарська фарба, розчинник, валик, пензлі, офортний верстат.

Виконання монохромної композиції (2 год.) На поверхню накласти відповідно композиції флористичні елементи – листя шматочки тканини тощо. Використати прорізання, продряпування поверхні картону. Нанести фарбу друкарським валиком. Зверху накласти зволожений папір відповідного розміру і протиснути через офортний верстат. Відбиток висушити, підписати і оформити в паспарту.

Виконання кольорової композиції (4 год.) Виконати композицію з флористичними мотивами за попереднім ескізом кольоровими фарбами, з використанням тонових та кольорових розтяжок фону, гравіруванням елементів композиції. Відбиток оформити відповідним чином.

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4]

Додаткова: [3], [4].

ТЕМА 7. (6 год.) Вправи в техніці авторської монотипії

Виконати ряд вправ з монотипії на форматі А4. Матеріали: олійні фарби, акварель, розчинник, пензлі кювета скло.

Виконання підготовчих вправ (2 год.) Підготувати скляну (пластикову) пластину, фарби, валики, (ванночку з водою) відповідно задуму. Папір А4, А3.

Створення колажної композиції (4 год.) Обраною технікою (техніками) виконати композицію. Отримані відбитки ретельно просушити.

Відібрати найбільш вдалі відбитки, з яких створити абстрактну композицію – колаж. Композицію підписати і оформити відповідним чином.

Рекомендована література:

Основна: [1], [2]

Додаткова: [3], [4].

ТЕМА 8. (6 год.) Вправи в техніці кольорової ліногравюри.

Виконати ряд вправ в техніці ліногравюри на форматі А5, А4. Матеріали: нітролінолеум, різці-стамески, друкарська фарба, гумовий валик..

Виконання підготовчих вправ (2 год.) Підготувати пластини нітролінолеуму. Дзеркально перенести ескіз на форми окремо для кожного кольору.

Виконання ліногравюри (4 год.) Нарізати відповідними стамесками окремо кожну дошку відповідного кольору. Надрукувати з точним суміщенням кольорів. Відібрати найбільш вдалі відбитки для оформлення. Композицію підписати і оформити відповідним чином.

Рекомендована література:

Основна: [1], [2]

Додаткова: [3], [4].

ТЕМА 9. (6 год.) Вправи в техніці аерографії

Виконати ряд вправ з аерографії на форматі А4. Матеріали: туш, чорнило різних кольорів, фарби, розчинники, пензлі, аерограф, компресор.

Виконання підготовчих вправ (2 год.) Підготувати трафарети-маски відповідних елементів композиції.

Створення композиції (4 год.) Виконати тематичну, декоративну, чи формальну композицію аерографом з тоновим моделюванням елементів. Композицію підписати і оформити відповідним чином.

Рекомендована література:

Основна: [1], [2]

Додаткова: [3], [4].

IV. ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ. (12 год.)

ТЕМА 2. (6 год.) Вправи в техніці колажу.

Виконати складну тематичну композицію з використанням елементів колажу (модульних чи оригінальних відповідно обраній темі). Матеріали: Папір А3, акварель, пензлі, гуаш, елементи колажу.

Згідно заздалегідь підготовленого ескізу композиції виконати колаж. Доопрацювати дрібні деталі пензлями, акварельними олівцями, гелієвими ручками тощо. Роботу оформити відповідним чином.

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4]

Додаткова: [3], [4].

ТЕМА 10. (6 год.) Складна тематична композиція в авторській техніці

На форматі не менше А3 виконати складну тематичну композицію з використанням різних технік об'єднаних авторською манерою («Київський мотив», «Русанівка», «Дніпрові кручі» тощо). Ескіз композиції підготувати на основі власних натурних замальовок. Визначити техніку виконання відповідно тематики та тональності.

Рекомендована література:

Основна: [1], [4]

Додаткова: [4]

V. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Години	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. Мішані техніки			
Тема 2. Вправи в техніці колажу	6 год.	Практичне заняття.	5
Тема 10 Складна тематична композиція в авторській техніці.	6 год.	Практичне заняття.	5
<i>Разом:</i>	<i>12 год.</i>	<i>Разом: 10 балів</i>	

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблицях 6.1 - 6.3.

Таблиця 6.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Макс. кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування практичних занять	1	24	24
2	Робота на практичному занятті	10	8	80
3	Самостійна робота	5	2	10
Максимальна кількість балів без урахування коефіцієнта (поточний контроль)				114
Коефіцієнт визначення успішності				1,14
Підсумковий рейтинговий бал				100

Таблиця 6.2

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Змістовий модуль №1												
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	114	1,14	100
13	5	13	13	13	13	13	13	13	5			

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

Кількість балів за роботу на теоретичних та практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна,) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ навчально-предметний фонд;
- ✓ зразки робіт студентів та художників;
- ✓ навчальні посібники (в електронному вигляді);
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю: семестровий перегляд з оцінюванням навчальних та творчих робіт для контролю знань студентів з навчальної дисципліни «ТЕХНІКИ ВІЛЬНОЇ ГРАФІКИ».

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Дагдьян К. Декоративная композиция / К. Далгдиян. - Ростов-на-Дону: «Феникс», 2008. – 314 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 2 примірників).
2. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. – К.: Вища школа, 2002. – 192 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 62 примірників).
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва / В. П. Котляр. – К.: Кондор, 2006. – 200 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 40 примірників).
4. Ломоносова М. Т. Графика и живопись / М. Т. Ломоносова. – М.: АСТ Астрель, 2003. – 204 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).
5. Хуліан Фернандо, Альбаррасин Хесус Рисунок для промышленных дизайнеров / Фернандо Хулиан, Хесус Альбаррасин. – М.: Арт-Родник, 2007. – 192 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).

Додаткова:

1. Лагутенко О. Нариси з історії української графіки ХХ століття / О. Лагутенко. К.: Грані-Т, 2007. – 168 с.
2. Хмельовський О., Костукевич С. Графіка і основи графічного мистецтва: навч. посібник / О. Хмельовський, С. Костукевич. – Луцьк: вид-во ЛДПУ, 2003. – 160 с.
3. Шалаєв Г. П. Вчимося малювати / Г. П. Шалаєв. К.: Країна мрій, 2002. – 124 с.
4. Електронні ресурси:
Види графіки. Режим доступу:
<http://www.ukrreferat.com/index.php?refera=46461>
Техніки графіки. Режим доступу: <http://www.ex.ua/view/15817680>

Х. Навчально-методична карта дисципліни «Техніки вільної графіки»
Разом: 60 год., з них: практичні заняття – 48 год., самостійна робота – 12 год.

Модулі	Змістовий модуль I									
Назва модуля	Мішані техніки									
Кількість балів за модуль	114									
Лекції, прак.	1, 2, 3	4, 5, 6	7, 8, 9	10, 11, 12	13, 14, 15	16, 17, 18	19, 20, 21	22, 23, 24	25, 26, 27	28, 29, 30
Теми лекцій										
Відвідування лекцій										
Практична робота	Вправи в техніці аплікації. 10 балів за виконану роботу)		Вправи в техніці графарету (10 балів за виконану роботу)	Складна тематична композиція в техніці паперових форм (10 балів за виконану роботу)	Вправи в техніці «сухої голки» на пластику (10 балів за виконану роботу)	Вправи в техніці гравюри на картоні (10 балів за виконану роботу)	Вправи в техніці авторської монотипії (10 балів за виконану роботу)	Вправи в техніці кольорової ліногравюри (10 балів за виконану роботу)	Композиція в техніці аерографії (10 балів за виконану роботу)	
Відвідування практичних занять	3 бала		3 бала	3 бала	3 бала	3 бала	3 бала	3 бала	3 бала	
Самостійна робота		П. V (5 балів)								П. V (5 балів)
Підсумковий рейтинговий бал	114 балів (коефіцієнт успішності: $114 \div 100=1,14$)									